

Alþingi
Erindi nr. P 127/2001
komudagur 22.4.2002

Nefndarsvið Alþingis
Allsherjarnefnd
Austurstræti 8-10
105 Reykjavík

Reykjavík 15. apríl 2002

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um gjaldþrotaskipti
o.fl., nr. 21/1991

I.

Þann 5. apríl s.l. voru 15.759 einstaklingar skráðir á vanskilaskrá Lánstrausts hf. Hefur þeim farið fjölgandi. Án þess að rannsókn hafi farið fram á því, segir reynslan mér, að líklega séu þúsundir þessara einstaklinga í þeirri stöðu, að eiga sér ekki viðreisnar von fjárhagslega, ef svo má að orði komast. Með öðrum orðum, tel ég að þúsundir einstaklinga geti einfaldlega ekki unnið sig út úr skuldum sínum, án utanaðkomandi aðstoðar. Að mínu mati væri æskilegt að gera rannsókn á umfangi vandamálsins, bæði fjölda þeirra sem þannig er fyrir komið og hversu djúpt þeir eru sokknir.

Í greinargerð með nefndu frumvarpi er getið úrræða, sem ætlað er að taka að einhverju leiti á því vandamáli sem hér er lýst. Eins og ég met umfang vandamálsins, hafa þessi úrræði engan veginn dugað. Ófullnægjandi kynning á þessum úrræðum er að mínu mati ekki fullnægjandi skýring á því.

Varla þarf að fjölyrða um það bøl sem óyffirstíganlegir fjárhagserfiðleikar eru. Samt er það nefnt hér til áréttingar þar sem það er afdráttarlaus skoðun mín, að þetta vandamál sé miklum mun stærra hér á landi, en það þyrfti að vera. Auðvitað verður það alltaf svo, að einhverjir stofna til skulda vitandi það að þeir geti ekki endurgreitt þær. Þá er ég almennt á þeirri skoðun, að í upplýstu þjóðfélagi eigi þegnarnir almennt að vera ábyrgir gjörða sinna. Hins vegar er ljóst, að oft lendir fólk í óyffirstíganlegum fjárhagsvandræðum, án þess að segja megi að því sé sjálfu um að kenna. Eins kann það að vera öllum í hag, að reynt sé að leysa slík vandamál, enda þótt segja megi, að um sjálfsskaparvíti sé að ræða.

Þá er ljóst, að þjóðfélagið verður fyrir margvíslegum skaða vegna óyffirstíganlegra fjárhagsvandræða einstaklinga.

Ég er hlynntur því, að leitað verði leiða til að vinna á því vandamáli sem hér er lýst. Ég tel að greiðsluáðlögun sé bæði skynsamleg og sanngjörn aðferð til að bæta stöðu þeirra sem verst eru staddir.

II.

Æskilegt hefði verið að fá nánari upplýsingar um framkvæmd greiðsluáðlögunar í öðrum löndum. Afar erfitt er að gera sér grein fyrir þeim áhrifum sem frumvarpið gæti haft, yrði það að lögum. Spurningum eins og hvernig megi koma í veg fyrir

L Á N S T R Á U S T H F.

misnotkun er ósvarað og hvort reynslan erlendis bendi til að þörf sé á sérstökum úrræðum í því sambandi. Þá hefði verið æskilegt að sjá nánari umfjöllun um takmörk greiðsluaðlögunar vegna eignaréttarákvæðis stjórnarskrár. Sérhver kröfuréttindi eru eignaréttindi, sem þar með eru varin af stjórnarskrá.

Þá hef ég ekki haft aðstöðu til þess að fara nákvæmlega yfir einstök atriði í frumvarpinu. Á það einkum við réttarfarslega hlið þess. Ég vil þó nota tækifærið og benda á tvö ónefnd atriði, sem við fyrstu sýn virðast þarfnast nánari skoðunar:

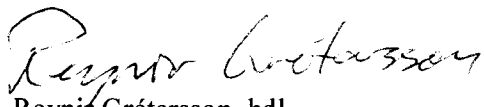
- Greiðsluaðlögun er heimil skuldara sem ekki stundar atvinnurekstur, sbr. og nánari skilyrði. Markmið frumvarpsins er hins vegar, samkvæmt greinargerð, að aðstoða einstaklinga. Hvað með lögaðila sem ekki stunda atvinnurekstur í skilningi skattalaga? Lögin virðast eftir orðum sínum einnig taka til þeirra.
- Er ekki nauðsynlegt að fram fari innköllun krafna og skuldbindinga?

Ég tel að í stöðunni væri skynsamlegast að setja á fót starfshóp, sem hefði það að markmiði að koma með tillögur að lausn þess vandamáls sem hér er lýst. Líklegt er að slíkar tillögur yrðu þess efnis, að þörf væri á samræmdum aðgerðum og úrræðum. Fyrsta og mikilvægasta úrræðið yrði stóraukin fræðsla í skólum landsins.

Lánstraust hf. hefur áhuga á að koma með einhverjum hætti að því að bæta úr því ástandi sem hér að ofan var lýst.

Innan þess frests sem veittur var, reyndist ekki unnt að vinna nákvæmari umsögn, en hér er gefin.

Virðingarfyllst,
f.h. Lánstrausts hf.,

Reynir Grétarsson, hdl.,
frkv.stjr.